

Nuorten ja vanhempien käsitykset
nuorten pikaviestinnästä

Akseli Paavola
Pauli Rekola
HuK-tutkielma
kevät 2008
Viestintätieteiden laitos
Jyväskylän yliopisto

SISÄLLYS

JOHDANTO.....	1
2 AIKAISEMPAA TUTKIMUSTA.....	4
2.1 Käsitteiden määrittelyä.....	4
2.1.1 Tietokonevälinen viestintä:.....	4
2.1.3 Pikaviestintä ja pikaviestimet.....	6
2.2 Aikaisempaa tutkimusta.....	7
3 TUTKIELMAN TOTEUTTAMINEN.....	10
3.1 Tavoitteet ja tutkimuskysymykset.....	10
3.2 Tutkimuksen toteuttaminen.....	10
3.2.1 Tutkimusmenetelmä ja aineisto.....	11
3.2.2 Aineistonkeruu.....	11
3.3 Tulosten analyysistä.....	13
4 TULOKSET.....	15
4.1 Nuorten käsitykset pikaviestimien käytöstään ja merkityksellisyydestään.....	15
4.1.1 Missä nuoret käyttävät pikaviestimiä.....	15
4.1.2 Kehen nuoret ovat pikaviestimillä yhteydessä.....	15
4.1.3 Pikaviestimen käytön merkityksellisyys.....	16
4.1.4 Mihin pikaviestimiä käytetään.....	16
4.1.5 Vanhempien pikaviestinten valvonta.....	16
4.2 Vanhemmat ja nuorten pikaviestimien käyttö.....	17
4.2.1 Missä vanhemmat luulevat nuorten käyttävän pikaviestimiä.....	17
4.2.2 Kenelle vanhempien mielestä nuoret pikaviestivät.....	17
4.2.3 Nuorten pikaviestinnän merkityksellisyydestä vanhempien mielestä.....	18
4.2.4 Mihin vanhempien mielestä nuoret käyttävät pikaviestimiä.....	18
4.2.5 Vanhemmat ja pikaviestinnän valvonta.....	18
4.3 Nuorten ja vanhempien tulosten vertailua.....	19
5 DISKUSSIO.....	22
5.1 Käsityksiä pikaviestinnän käytöstä.....	22
5.2 Käsityksiä pikaviestinnän merkityksellisyydestä.....	23
6. TUTKIMUKSEN ARVIOINTIA.....	27
6.1 Tutkielman validiteetti.....	27
6.2 Reliabiliteetti.....	28
6.3 Jatkotutkimuksen ehdotuksia.....	29
KIRJALLISUUS.....	31
Liite 1: Kyselylomake 7-luokkalaisille.....	35
Liite 2: Kyselylomake 7-luokkalaisten vanhemmille.....	37

JOHDANTO

Nuoruus on teknologisoitunut, aina televisiosta tietokoneeseen ja videokameroista kännyköihin. Tutkimuksissa on huomattu teknologian merkittävät vaikutukset nuorten jokapäiväiseen elämään. Kuitenkin elektroniset mediat ja etenkin Internet ovat nousseet aikuisten huolen aiheiksi, (Hutchby & Moran-Ellis 2001, 1) vaikka jo 2000-luvun alun tutkimuksessa havaittiin vanhempien ymmärtävän tietokoneen ja Internetin tärkeyden sekä merkityksen (Valentine & Holloway 2001, 61–63). Tästä huolimatta vanhempien huoli ja negatiivinen suhtautuminen lastensa teknologiavälitteisen viestintään on edelleen suurta ja Internet on yhä yksi suurimmista perheriidan aiheista. (Mesch 2006). Varhainen tietokonevälitteisen viestinnän tutkimus on polarisoitunut tietokoneiden positiivisten mahdollisuuksien ja vahingollisten riskitekijöiden tutkimiseen. Toistaiseksi tiedetään vähän siitä miten nuoret käyttävät, tulkitsevat ja hahmottavat tietokonevälitteistä viestintää. (Buckingham 2002, 77–79.) Tämän vuoksi onkin mielenkiintoista ja merkittävää tutkia sekä nuorten, että heidän vanhempiensa käsityksiä pikaviestinnästä ja sen käytöstä, jotta voitaisiin esimerkiksi vähentää perheen konflikteja, purkaa negatiivisia oletuksia ja aiheuttaa asian pohjalta keskustelua.

Pikaviestinnällä tässä tutkielmassa tarkoitetaan kahden tai useamman henkilön välistä viestintää jonkin tietokoneohjelman avulla (pikaviestimen), joita ovat esimerkiksi Skype ja eri messengerit. Viestit voivat välittyä tekstipohjaisesti, auditiivisesti tai visuaalisesti. Pikaviestinnässä osapuolet tuntevat toisensa ja keskustelun aloittaminen tarvitsee osapuolten suostumuksen. Tässä tutkielmassa korostetaan pikaviestintää ja jätetään itse pikaviestin vähemmälle huomiolle. Tutkielma siis keskittyy pikaviestinnän pääominaisuuteen eli ihmisten väliseen vuorovaikutukseen.

Sternin (2007) mukaan pikaviestintä on tila, jonka ansiosta nuoret voivat unohtaa kulttuuristen diskurssien ohjaamat sosiaaliset ja kielelliset normit, minkä vuoksi he ovat taipuvaisempia itsensä ilmaisuun. (Stern 2007, 33; 114–115.) Tämän tutkielman

kirjallisuuskatsauksen mukaan nuorten ääni ja vanhempien näkemykset, etenkin Suomessa, eivät ole tulleet riittävästi esille. Tähänastinen Internetin tutkimus on kiinnittänyt vähän huomiota siihen, miten ihmiset käsittävät Internetissä tapahtuvaa viestintää (Peter & Valkenburg 2006, 12). Jatkuvan teknologisen kehityksen vuoksi tietokonevälitteisen viestinnän uusin tutkimus on jo vanhentumassa. Näiden syiden vuoksi tästä aiheesta on mielekästä tehdä tutkielma.

Lasten ja nuorten välinen rajaveto on vaikeaa. Bryant, Sanders-Jackson ja Smallwood (2006) luokittelevat nuoriksi 11–13-vuotiaat. Valkenburg ja Peter (2007a) jaottelivat tutkimuksessaan 10–11 vuotiaat varhaisnuoriksi ja 12–16 vuotiaat nuoriksi. Lenhart, Rainie ja Lewis (2001) sekä Mesch (2006) määrittelevät nuoriksi 12–17-vuotiaat. Tässä tutkimuksessa on myös otettu tämän vuoksi huomioon tutkimuskirjallisuus, joka käsittelee lapsia. Pääasiassa tutkielmassa käytetty tutkimuskirjallisuus käsittelee nuoria. Tässä tutkielmassa 7-luokkalaisista päädyttiin käyttämään nuoret sanaa, koska aikaisempikin tutkimus näyttää näin käyttävän. Tutkielmassa päädyttiin tutkimaan 7-luokkalaisia, koska he ovat kasvamisen kannalta mielenkiintoisessa iässä ja ala-koulussa olleet kaverit ovat voineet joutua eri kouluun ylä-kouluun tultaessa. Tämän vuoksi heillä luultavasti on halua ja taitoa käyttää tietokonetta viestintään. Tutkielman tarkoituksena on tutkia nuoria ja vanhempia, koska yksi päämäärästä on saada yleistettävää tietoa näiden kahden ryhmän käsityksistä nuorten pikaviestinnän käytöstä. Tämän tutkielman kannalta on tärkeää saada ajankohtaista tietoa kummastakin joukosta yhtä aikaa, jotta tiedot olisivat verrattavia.

Tämän tutkielman tavoitteena on kuvata nuorten pikaviestimien käyttöä ja heidän käytölleen antamia merkityksiä. Toisena tavoitteena on selvittää millaisia käsityksiä nuorten vanhemmilla on lapsiensa pikaviestinnästä. Lopuksi aiomme tarkastella, miten vanhempien käsitykset eroavat nuorten pikaviestimien käytöstä ja merkityksellisyydestä. Tutkielman aineisto kerättiin huhtikuussa 2008 verkossa olleella kyselylomakkeella Jyväskylän normaalikoulun 7-luokkalaisilta ja heidän vanhemmiltaan.

Tutkielman tulosten lisäksi on tärkeää nostaa esille tutkielman kasvattava merkityksellisyys. Tämän tutkielman eräs tarkoituksista on herättää vanhemmat

ajattelemaan nuorten pikaviestimien käyttöä ja edesauttaa perheissä keskustelua tästä asiasta, mitä myös pitäisi käydä laajemmassa yhteiskunnallisessa mittakaavassa. Tämä tutkielma ei pyri arvottavaan tietoon, vaan tavoitteena on pyrkiä nostamaan asiat mahdollisimman objektiivisina kaikkien tietoisuuteen.

2 AIKAISEMPAA TUTKIMUSTA

2.1 Käsitteiden määrittelyä

2.1.1 Tietokonevälitteinen viestintä:

Tietokonevälitteinen viestintä (Computer mediated communication, CMC) on syntynyt toisen maailmansodan aikana, kun ensimmäinen digitaalinen tietokone keksittiin, tai viimeistään 1960-luvun alussa, jolloin lähetettiin ensimmäisen tallennetun sähköpostin esiaste (Thurlow, Lengel & Tomic 2004, 14–15). Tietokonevälitteisen viestinnän tutkimus aloitettiin 1970-luvulla. Tutkimusta on tehty poikkitieteellisesti laajalla kentällä. Aluksi tietokonevälitteisen viestinnän tutkimusta tehtiin pääosin laboratorio-oloissa organisaation kontekstissa. Näiden tutkimuksien pohjalta luodut teorit ovat perustana nykyisessä interpersonaalisen tietokonevälitteisen viestinnän tutkimuksessa. (Baym 2002, 62–63.) Thurlowin, Lengelin ja Tomicin (2004, 14–15) mukaan tietokonevälitteistä vuorovaikutusta onkin kaikki ihmisten välinen vuorovaikutus, mikä tapahtuu tietokonetta käyttäen.

Klassinen tietokonevälitteisen viestinnän määritelmä kuvaa tietokonevälitteistä viestintää (CMC) kommunikaatioksi, joka tapahtuu ihmisten välillä tietokonelaitteiston välittämänä. On olemassa synkronoitua (synchronous CMC) viestintää ja ei-synkronoitua (asynchronous CMC), jolloin viestin saaja saa viestin myöhempänä ajankohtana. (Herring 1996, 1.)

Lindlof ja Taylor (2002, 249) määrittelevät tietokonevälitteisen viestinnän prosessiksi, jonka välityksellä ihmiset luovat, huoltavat ja muokkaavat tarkoituksia, kun he kommunikoivat toisilleen tietokoneistetun rakennelman välityksellä. Tämä systeemi on nuori ja se on rakentunut tuottajien sekä käyttäjien ehdoilla. Kehityksessä on ollut merkittävää saada yhdistettyä telekommunikaatio ja tietokoneverkot. Täten on onnistuttu valjastamaan tietokoneteknologia palvelemaan kommunikaatiota (Reed 2000; Williams 1998). Tietokonevälitteinen viestintä itsessään perustuu viiteen pilariin: Ensiksi materiaali digitoidaan eli muutetaan biteiksi. Toiseksi bitit paketoitaan, jolloin bitit pakataan lähetettäväksi paketeiksi ja

perillä yhdistetään luettavaan muotoon. Kolmantena synkronointiin, koska samanaikaisesti liikkeellä voi olla useita päällekkäisiä paketteja ja jokaisen tarvitsee löytää oikea paikka. Neljänneksi hypertekstuaalisuuteen, jossa linkittyneisyys on nonlineraarista. Tämän vuoksi tekstejä ei tarvitse lukea järjestyksessä, vaan lukija saa itse päättää lukemisjärjestyksen. (Newhagen & Rafaeli 1996; Lindlof & Taylor 2002, 249 mukaan.) Viidenneksi teknologian pitää mahdollistaa sen käyttäjille tunne samanaikaisuudesta, mikä tarkoittaa interaktiiviuutta. (Downes & McMillan 2000; Lindlof & Taylor 2002, 249 mukaan). Pikaviestintä mahdollistaa sosiaalisen vuorovaikutuksen ja siinä korostuu tunne samanaikaisuudesta, joka on luonnollista myös kasvokkaisviestinnässä.

Decemberin (2008a; b) mukaan tietokonevälitteisen viestinnän tutkimuksen näkökulma vaihtelee eri tieteenalojen välillä. Prosessi ja konteksti ovat kuitenkin keskeisiä teemoja tietokonevälitteisen viestinnän määrittelyssä. Tämän perusteella December määrittelee tietokonevälitteisen viestinnän prosessiksi, jossa ihmiset luovat, vaihtavat ja hahmottavat tietoa käyttämällä verkostoitunutta tietoliikenneverkkoa systeeminä, joka helpottaa viestien koodausta, välittämistä ja purkua.

Tämä tutkielma nostaa esille tietokonevälitteisen viestinnän pikaviestinnän viitekehyksenä. Tietokonevälitteinen viestintä nähdään myös osana teknologiavälitteistä viestintää (Technology Mediated Communication, TMC), joka on syntynyt teknologian kasvun myötä tietokonevälitteisen viestinnän yläkäsitteeksi. Tutkielman käsittelyssä teknologiavälitteisen viestinnän määrittelyyn ei katsota olevan tämän suuremmin tarvetta. Tässä tutkielmassa tietokonevälitteinen viestintä määritellään kahden tai useamman ihmisen välisenä viestintänä, joka tapahtuu tietokoneen tai tietokoneiden välityksellä. Tietokonevälitteistä viestintää käsitellään ensisijaisesti viitekehyksenä kuvaamaan nuorten ja heidän vanhempiensa käsityksiä, nuorten pikaviestinnästä. Tietokoneen käyttö nähdään osana interpersonaalista vuorovaikutusta, jossa on mahdollista välittää tekstiä, ääntä ja kuvaa. Tekstillä tarkoitamme myös hypertekstejä.

Sosiaalisen vuorovaikutuksen teknologia (Socially Interactive Technologies, SIT) on tietokonevälitteisen viestinnän rinnalla kulkeva tärkeä käsite, joka nähdään myös

tärkeäksi pikaviestinnän tutkimuksen kannalta. SIT-tutkimus on keskittynyt siihen, kuka käyttää teknologiaa ja miksi (Eldridge & Grinter, 2001; Grinter & Eldridge, 2001, 2003; Grinter & Palen, 2002, Bryant, Sanders-Jackson & Smallwood 2006, 577 – mukaan). Bryant, Sanders-Jackson ja Smallwood (2006, 577–578) mukaan pikaviestiohjelmat ovat osa sosiaalisen vuorovaikutuksen teknologiaa. Nuoret käyttävät sosiaalisen vuorovaikutuksen teknologiaa tehostaakseen kommunikaatiota perheen ja ystäviensä välillä. Pikaviestinnän avulla nuoret sopivat asioita ja ylläpitävät sosiaalisia yhteyksiä kun kasvokkaisviestintä ei ole mahdollista. (Lenhart, Madden, & Hitlin 2005; Lenhart, Rainie, & Lewis 2001.) Nuoret ovat omaksuneet uudet teknologiat nopeasti, koska ne ovat usein tilanteeseen sopivampia verrattuna vanhempiin viestintävälineisiin (Kasesniemi & Rautianinen 2002; Lenhart, Madden, & Hitlin 2005; Lenhart, Rainie, & Lewis 2001; Ling & Yttri 2002). Viimeaikainen tutkimus on osoittanut sosiaalisen vuorovaikutuksen teknologian suosion nousevaksi, mutta se ei ole vielä syrjäyttänyt kuitenkaan kasvokkaisviestintää (Lenhart, Madden, & Hitlin 2005).

2.1.3 Pikaviestintä ja pikaviestimet

Pikaviestimet (Instant Messaging, IM) ovat uusin viestinnän sovellus, jota käytetään sekä työ- että arkielämässä. Näitä ohjelmia on useita, mutta niille kaikille on tyypillistä melkein synkronoitu viestintä, jossa viestinnän voi aloittaa kumpi tahansa osapuoli, jonka jälkeen se jatkuu vaihdantana. Pikaviestintä tarjoaa läsnäolon tunteen, kun tiedetään toisen henkilön olevan yhteyden äärellä jo ennen mahdollisen keskustelun alkua. Usein toisen olotilan voi nähdä ohjelman etusivulla olevassa yhteystietokohdassa. Pikaviestin ilmoittaa myös selkeästi, kun toinen ottaa yhteyttä, yleensä automaattisella ikkunan aukaisulla tai äänimerkillä. (Ellison, Steinfield & Lampe 2007, 24–25.) Pikaviestimillä viestitään yleensä synkronoidusti, vaikka jotkin pikaviestimet mahdollistavat myös ei-synkronoidun viestinnän (Herring 1996, 2). Barnesin (2002, 8) mukaan pikaviestimet ovat uusi ja nopeasti suosiota saavuttava tietokonevälitteisen viestinnän genre. Pikaviestimet mahdollistavat myös kaverilistat ja mahdollisuuden nähdä kuka on koneensa ääressä.

Tässä tutkielmassa päätettiin käyttää termiä pikaviestin. Pikaviestin-termiin päädyttiin sen ytimekkyyden ja selkeyden ansiosta. Tämän ajateltiin olevan myös

nuorille sekä heidän vanhemmilleen tutumpi termi kuin IM tai Pikaviestiohjelma. Tässä tutkielmassa pikaviestintää käsitellään synkronoituna viestintänä, joka tapahtuu vuorovaikutteisesti. Pikaviestintä nähdään pääosin interpersonaalisenä viestintänä, vaikka ryhmäviestintä pikaviestimien välityksellä on mahdollista. Tässä tutkielmassa pikaviestimet nähdään yhtenä arkielämän viestintävälineenä, mikä onkin viestinnän näkökulmasta mielenkiintoista.

2.2 Aikaisempaa tutkimusta

Viime vuosina pikaviestinnästä tutkittuja aiheita ovat olleet muun muassa identiteetti ja sen rakentuminen, pikaviestien sisältö, gender-näkökulma, nuorten pikaviestintäkäyttäytyminen sekä sosiaaliset verkostot (ks esim. Stern 2007; Thiel 2003; Bryant, Sanders-Jackson & Smallwood 2006). Tutkimuksissa on kartoitettu myös pikaviestinnän ja kasvokkaisviestinnän välisiä eroja sekä nuorten välisen viestinnän vastavuoroisuutta. Tutkimuksissa on pyritty kuvaamaan sekä nuorten tietokonevälitteisen viestinnän suhdetta kasvokkaisviestintään ystävyys-suhteissa että määrittämään ystävyys-suhteiden laatua. (ks esim. Peter & Valkenburg 2006; Peter & Valkenburg 2007a; Peter & Valkenburg 2007b.)

Tutkimukset ovat olleet sekä kvalitatiivisia (ks. esim. Stern 2007; Thiel 2003), että kvantitatiivisia (ks esim. Kaare, Brandtzæg, Heim & Endestad 2007; Lenhart, Rainie & Lewis 2001; Schouten, Peter & Valkenburg 2006; Mesch, 2006). Suurin osa viimeaikaisesta pikaviestinnän tutkimuksesta on ollut kuvailevaa kvantitatiivista, survey-tyyppistä tutkimusta, (ks esim. Kaare, Brandtzæg, Heim & Endestad 2007; Valkenburg ja Peter 2007; Schouten, Peter & Valkenburg 2006.) Esimerkiksi Schouten, Peter ja Valkenburg (2006) tutkivat kuinka helposti, mistä syystä ja miten nuoret kertovat itsestään pikaviestimien välityksellä. Tutkimukseen osallistui 1203 nuorta, joiden käsityksiä pikaviestinnästä mitattiin käyttäen rakenneyhtälömallinnusta. (Structural equation modeling, SEM) (Schouten, Peter & Valkenburg 2006, 2.) Tietoa nuorten pikaviestinnästä on saatu myös kvalitatiivisesti esimerkiksi: havaintojen ja keskustelu- sekä tekstianalyysien pohjalta (ks. esim. Stern 2007; Thiel 2003).

Aikaisemman tutkimuksen tuloksissa on korostunut pikaviestinnän asema tärkeänä viestintävälineenä arkielämässä. Valkenburgin ja Peterin (2007b, 1178) tutkimustuloksien mukaan pikaviestimillä vuorovaikutukseen käytetty aika vaikuttaa positiivisesti nuorten väliseen ystävyyteen ja siten myös tutkittavien hyvinvointiin. Tutkimuksen mukaan nuoret eivät tee Internetissä vain yhtä asiaa kerralla. He voivat esimerkiksi samanaikaisesti pikaviestiä, ladata musiikkia ja selata verkkosivustoja (Gross 2004, 641; Lenhart, Rainie & Lewis 2001, 10; Lenhart, Madden, & Hitlin, 2005, 32). Sternin mukaan pikaviestimet ovat korvanneet puhelimen tärkeimpänä sosiaalisen vuorovaikutuksen välineenä (Stern 2007, 33). Valkenburgin ja Peterin (2007a, 275) tutkimuksessa kolmasosa nuorista kertoi pikaviestinnän olevan parempi kanava kuin kasvokkaisviestintä, kun kerrottiin itsestään intiimejä tietoja.

Aikaisemmassa tutkimuksessa on myös saatu pikaviestinnän käytön useudesta mielenkiintoisia tutkimustuloksia. Esimerkiksi Kaare, Brandtzæg, Heim ja Endestad (2007) tekivät laajan tutkimuksen viides – seitsemäsluokkalaisten nuorten teknologiavälitteisestä viestinnästä. Tutkimukseen vastasi 825 lasta ja nuorta. Tutkimuksen vastausprosentti oli 90 %. Saatua aineistoa analysoitiin sekä kvantitatiivisesti että kvalitatiivisesti. Analyysin pohjalta saatiin kuusi pääsuuntausta mihin tarkoituksiin nuoret käyttävät teknologiavälitteistä viestintää. Yleisin viestintäaihe koski käytännön asioita ja järjestelyä. Nuoret viestivät toisiksi useimmin yhteisiä kiinnostuksia ja harrastuksia. Kolmanneksi useimmin nuoret käyttivät teknologiavälitteistä viestintää ylläpitääkseen vuorovaikutusta toisiin nuoriin. Neljänneksi useimmin ilmeni viestintää, jossa oli vahvaa symbolista tai emotionaalista sisältöä. Viidenneksi useimmin viestittiin vastakkaisen sukupuolen kanssa tai keskusteltiin vastakkaisesta sukupuolesta. Kuudenneksi useimmin nuoret harjoittivat tarkoituksellista kiusaamista tai häirintää (Flaming). (Kaare, Brandtzæg, Heim & Endestad 2007, 6-9.)

Kirjallisuuskatsauksesta käy ilmi, että viime vuosien tutkimuksessa vanhempien käsitykset nuorten pikaviestinnästä ovat jääneet vähemmälle tutkijoiden kiinnostuksen kohteelle. Jochenin ja Valkenburgin (2006) mukaan viimeaikainen pikaviestinnän tutkimus on kiinnittänyt vähän huomiota ihmisten käsityksien tutkimiseen. Kim, Kim, Park ja Rice (2007, 1184) kertovat tutkimuksessaan kuinka uuden median käyttö on vaihtunut teknologiakeskeisyydestä enemmän sosiaalisen

kontekstin keskeisyyteen. Tämän vuoksi onkin merkityksellistä tutkia ihmisten käsityksiä pikaviestinnästä, koska henkilöiden käsitykset vaikuttavat heidän viestintäkäyttäytymiseensä.

Tässä tutkielmassa on kuvaileva ja kvantitatiivinen lähestymistapa, jonka takia nähdään myös tärkeänä vertailla aikaisempia tutkimustuloksia tutkielman tuloksiin. Tämä tutkielma ei pyri arvottavaan tietoon ja tarkoituksena on verrata nuorten pikaviestimien käyttöä ja merkityksellisyyttä, heidän vanhempiansa käsityksiin. Tässä tutkielmassa korostuu nuorten viestintäkäyttäytyminen ja sosiaaliset verkostot sekä nuorten että heidän vanhempiansa näkökulmasta.

3 TUTKIELMAN TOTEUTTAMINEN

3.1 Tavoitteet ja tutkimuskysymykset

Tämän tutkielman tavoitteena on kuvata nuorten ja heidän vanhempiensa käsityksiä nuorten pikaviestinnän käytöstä ja merkityksellisyydestä. Tutkimuksen kuvaava lähestymistapa on vaikuttanut tutkimuskysymyksien muotoon. Tutkimusongelman pohjalta tutkimuskysymykset on pyritty muotoilemaan siten, että niiden avulla saadaan mahdollisimman hyvin kuvaavaa tietoa vanhempien ja nuorten käsityksistä koskien pikaviestinnän käyttöä ja merkityksellisyyttä.

1. Missä ja mihin nuoret käyttävät pikaviestintää?
2. Mikä on pikaviestinnän merkityksellisyys nuorille?
3. Missä ja mihin vanhempien mielestä nuoret käyttävät pikaviestintää?
4. Mikä on vanhempien mielestä pikaviestinnän merkityksellisyys nuorille?
5. Onko vanhempien ja nuorten käsityksissä eroja, nuorten pikaviestimien käytöstä ja merkityksistä?

Ensimmäisen tutkimuskysymyksen tarkoituksena on saada tietoa nuorten pikaviestimien käytöstä, kuten kenen kanssa niitä käytetään, kuinka usein, miten ja millaiseen viestintään nuoret käyttävät pikaviestimiä. Toisen tutkimuskysymyksen on määrä selvittää pikaviestinnän merkityksellisyyttä nuorten elämässä, kuten millaisessa asemassa pikaviestimet ovat verrattuna muihin viestimiin. Kolmannen ja neljännen tutkimuskysymyksen tarkoituksena on saada samaa tietoa kuin ensimmäisen ja toisen tutkimuskysymyksen, mutta vanhempien käsityksen kautta. Viidennen kysymyksen tarkoituksena on selvittää eroavatko vanhempien käsitykset nuorten kertomasta pikaviestimien käytöstä ja merkityksellisyydestä. Tämän vertailun tavoitteena on saada tietoa, millä osa-alueilla vanhempien ja nuorten käsitykset ja merkityksellisyys eroavat toistaan ja miten.

3.2 Tutkimuksen toteuttaminen

3.2.1 Tutkimusmenetelmä ja aineisto

Tutkielman muotoutuessa kävi selväksi, että kvantitatiivinen menetelmä vastaa parhaiten tutkimuskysymyksiin. Kvantitatiivinen menetelmä antaa yleistettävää ja kuvaavaa tietoa sekä sillä voidaan tutkia suuriakin joukkoja. Pikaviestinnästä tehty aikaisempi tutkimus on ollut pääasiassa kvantitatiivista, joten tutkielman tuloksien vertailun kannalta valinta oli luonnollinen. Tässä tutkielmassa lähestymistapa on deskriptiivinen, koska tutkimuksen tarkoituksena on valottaa pikaviestintätutkimuksen kenttää yleisellä tasolla.

Tutkielman tilastoyksikköjä ovat nuoret ja vanhemmat. Vaikka tutkielman muuttujia (käyttö, merkityksellisyys, käsitykset, useus) voidaan luonnehtia kvalitatiivisiksi, tutkielman tavoitteena on kuvata yleisiä käsityksiä, jonka vuoksi kvantitatiivisen tutkimusmenetelmän käyttö on perusteltua. (vrt. Holopainen & Pulkkinen 1995.) Mittausmenetelmäksi valittiin viisiportaisella välimatka-asteikolla Likert-skaalaus.

Tämän tutkielman perusjoukko rajattiin tutkimuskirjallisuuden perustella 13–14-vuotiaisiin nuoriin ja heidän vanhempiansa tai huoltajiinsa. Otannaksi valittiin noin 200 henkilöä, johon kuuluivat Jyväskylän normaalikoulun 7-luokkalaiset ja toinen heidän vanhemmistaan tai huoltajistaan.

3.2.2 Aineistonkeruu

Tutkielman aineisto kerättiin huhtikuussa 2008. Aineistonkeruuprosessi aloitettiin ottamalla yhteyttä sähköpostitse Jyväskylän normaalikouluun. Koululta kysyttiin lupaa tehdä kysely 7-luokkalaisille. Tutkimusluvan myöntämisen jälkeen vierailtiin yhden päivän ajan Normaalikoulun 7-luokkissa, informoiden ja motivoiden oppilaita kyselylomakkeen täyttöön.

Koska puolet tutkittavasta otannasta koostuu alaikäisistä, 7-luokkalaisille jaettiin kotiin vietäväksi tutkimuslupakysely. Kyselyssä pyydettiin vanhemmilta suostumusta nuorten osallistumista varten. Saatteessa pyydettiin myös vanhempia osallistumaan tutkielmaan. Kaikki laput eivät saavuttaneet vanhempia tai saapuneet tutkijoille takaisin, minkä vuoksi tarkkaa otantaa on vaikeaa määrittää. Kysely lähetettiin noin

100 nuorelle ja vanhemmalle, mistä 30 nuorta ja 33 vanhempaa vastasi. Tutkimuslupakysely lähetettiin tämän vuoksi myös vanhempainverkon kautta lisävarmuuden saamiseksi.

Vanhempainverkko on 7-9 luokkalaisten normaalikoululaisten vanhempien ja Jyväskylän normaalikoulun välinen ”yhteistyöjärjestö”, joka, tiedottaa asioista, järjestää erilaisia vanhempainiltoja ja edistää vuorovaikutusta kodin ja koulun välillä. Koululta saatujen tietojen mukaan vanhempainverkko kattaa noin 80–90 prosenttia 7-luokkalaisten vanhemmista. Tämän vuoksi tutkimuskyselylupalappuun lisättiin kohta vanhempainverkkoon kuulumattomille. Siinä pyydettiin vanhemmilta, tarvittaessa antamaan oma sähköpostiosoitteensa, mikäli he halusivat osallistua tutkimukseen, jotta kysely tavoittaisi mahdollisimman suuren määrän vastaajia.

Aikaisemman tutkimuksen, tutkimusongelman ja tutkimuskysymyksien pohjalta rakennettiin erilliset kyselylomakkeet sekä nuorille että vanhemmille (ks. Liite 1 & 2). Lomakkeiden kriteerinä oli se, että niissä olevat kysymykset muotoiltiin mahdollisimman samankaltaisiksi. Kyselylomakkeeseen tehtiin nuorelle 36 ja vanhemmalle 34 suljettua kysymystä sekä yksi avoin kysymys niille, jotka eivät käytä pikaviestimiä. Lomake jaksotettiin kolmeen osioon: perustiedot, käyttö ja merkityksellisyys. Kyselylomake rakennettiin siten, että toinen osio mittasi henkilön asennetta käyttöön ja seuraavat käytön useutta. Näin saatiin kokonaisuuteen pyrkivä kuvaus nuorten pikaviestinnän käytöstä ja merkityksellisyydestä sekä vanhempien arvio lapsensa pikaviestinnän käytöstä ja merkityksellisyydestä.

Kyselylomakkeessa otettiin huomioon pikaviestin–termin tuntemattomuus, jolloin korostettiin Messengerien olevan pikaviestin. MSN Messenger on aikaisemman tutkimuksen mukaan yleisin nuorison käyttämä pikaviestin. Valkenburgin ja Peterin (2007a) tutkimuksessa tutkittavista 97 % käytti MSN Messengeriä.

Ennen tutkimuskyselylomakkeen lähettämistä kysely testattiin yhden 7-luokkalaisten ja yhden vanhemman avulla. Kumpienkin henkilöiden luvalla paikalla oli toinen tutkijoista havainnoimassa lomakkeen täyttöä. Koehenkilöt kertoivat lomakkeen kysymyksien olevan varsin selkeitä, eikä niihin tämän takia tehty muutoksia. Ainoa tehty muutos oli tarkentavan informaation lisäys, kuten pikaviestimien määrittelyn

tarkentaminen vanhemmille. Tämän jälkeen kysely muutettiin Korppiin avoimeksi, jonka jälkeen lähetettiin linkki sekä ohjeet kyselyn täyttämistä varten vanhempainverkon kautta vanhemmille. Korppi on Jyväskylän Yliopiston käyttämä verkkoportaali, missä käyttäjät voivat seurata ja suunnitella opintojaan, ilmoittautua kursseille sekä luoda kyselyjä. Kyselyjen tekemisessä Korppi mahdollistaa erilaisten mittareiden ja asteikkojen käytön. Korppi osoittautui tämän kyselyn tekoon ja verkkoon viemiseen toimivaksi sekä riittävän monipuoliseksi järjestelmäksi. Korpin avulla tutkijat pystyvät analysoimaan tuloksia sekä tekemään kuvaajia. Korpista saadut tulokset pystytään viemään SPSS-ohjelmaan.

Koululla ilmaantuneiden ongelmien takia 7-luokkalaisista muodostuvaa sähköpostilistaa ei ollut olemassa. Ajan puutteessa oli tärkeää saada linkki oppilaille. Vanhempainverkko oli osoittautunut toimivaksi kanavaksi, joten nuorten kysely-osio lähetettiin myös tätä kautta. Vanhempia ohjastettiin sähköpostin saatteessa olemaan itse katsomatta lasten lomaketta ja antamaan lapsilleen rauhan lomakkeen itsenäistä täyttöä varten, koska vanhemmat olivat oletettavasti niin myös tehneet.

Tutkielma tulosten kannalta oli merkittävää saada tietoa, käytöstä ja käsityksistä, jolloin ei ollut tarvetta henkilöidä tuloksia, vaan pyrkiä mahdollisimman suureen anonymiteettiin. Anonymiteettiä palvelivat sähköpostilista ja Korpin sähköinen kyselylomake, johon ei koodattu vaatimusta henkilötietojen täyttöön. Suurimmat henkilöllisyydestä kertovat tiedot olivat nuoren sukupuoli ja perheessä olevien tietokoneiden määrä.

3.3 Tulosten analyysistä.

Kyselylomakkeella kerätty aineisto analysoitiin Korpissa ja koodattiin SPSS-ohjelmaan, jonka avulla sitä analysoitiin syvällisemmin. Tuloksia tarkasteltaessa katsottiin ensiksi nuorten vastauksia, jonka jälkeen tarkasteltiin vanhempien käsityksiä. Tämän jälkeen, alettiin vertailla näiden kahden ryhmän vastauksia rinnakkain, jolloin oli mahdollista huomata vastausten eroavaisuudet. Tarkasteltaessa suurin huomio kiinnitettiin keskiarvoon ja keskihajontaan. Kuvaajista oli nopeaa vertailla rinnakkain vastausten samansuuntaisuutta. Kun vastaukset näyttivät eroavan toisistaan, alettiin tarkastella vastausten frekvenssiprosentteja. Tämän jälkeen

kirjoitettiin tulos, diskussio ja tutkimuksen arviointi -luvut.

Tuloksia käsitellään käyttäen frekvenssiä, prosentuaalista frekvenssiä (%), keskiarvoa (ka) sekä keskihajontaa (s). Tuloksia on listattu keskiarvon mukaan, useimmin käytetystä harvoin käytettyyn. Tuloksien tarkastelun ulkopuolelle jätettiin puhe- ja kuvaominaisuuksien tarkastelu, koska ne eivät saaneet merkittäviä arvoja tarkastelussa.

Nuorten perustiedot. Kyselyyn vastasi 30 nuorta, joista poikia oli 18 (60 %). Tietokoneita nuorten kotona oli vähintään yksi (30 %) ja yleisin määrä oli kaksi (33 %). Nuoret olivat keskiarvoisesti 1,5-tuntia vuorokaudessa tietokoneen ääressä, keskihajonta 1,83. Pikaviestintään tästä ajasta käytettiin noin tunti, keskihajonnalla 1,43. Kolme nuorista ilmoitti, ettei käytä pikaviestimiä ja avoimeen kohtaan syiksi esimerkiksi kirjoitettiin, ”ei ole nettiä” ja ”en koe pikaviestimiä niin tarpeellisiksi”.

Vanhempien perustiedot. Kyselyyn vastasi 33 7-luokkalaista vanhempaa. Vastaajien lapsista poikia oli 21 (64 %). Tietokoneita perheissä oli aina nollasta (3 %) viiteen tai yli (3 %). Vanhempienkin vastauksissa yleisin määrä oli kaksi (48 %). Vanhempien mielestä nuoret kuluttivat keskiarvoisesti 1,5-tuntia vuorokaudessa tietokoneen ääressä, keskihajonnalla 1,86. Pikaviestintään käytettyä aikaa arvioitiin kuluvan noin tunnin, keskihajonnalla 1,16. Vanhemmista kaksi arveli, ettei nuori käytä pikaviestintää ja avoimeen kohtaan syiksi arveltiin: ”Ei Internet-yhteyttä” ja ”ehkä se, että olemme keskustelleet paljon siitä, kuinka niiden kautta tulee tietokoneeseen usein viruksia.”

4 TULOKSET

4.1 Nuorten käsitykset pikaviestimien käytöstään ja merkityksellisyydestään

4.1.1 Missä nuoret käyttävät pikaviestimiä

Yleisin käyttöpaikka pikaviestintään oli kotona oleva perheen yhteinen tila. (ka 3,18, s 1,54). Hyvin lähellä keskiarvoisesti oli nuoren oma huone, jossa pikaviestimiä käytettiin usein päivittäin (31 %, ka 3,28, s 1,82). Kolmanneksi yleisin käyttöpaikka oli kaverin luona (ka 4,17, s 0,7), missä useat pikaviestimiä käytettiin kuitenkin harvoin (59 %). Koulussa nuorista kolmasosa (31 %) käytti pikaviestintää päivittäin ja vain (14 %) käytti useita kertoja viikossa. Tätä keskiarvoa (ka 4,28, s 1,11) laskivat ne 48 % nuorista, jotka eivät pikaviestineet koulussa koskaan. Muualla tapahtuvaa käyttöä arvioitiin tapahtuvan harvoin (28 %) tai ei koskaan (72 %), minkä vuoksi ”muualla” jäi käytön useudessa harvimmaksi (ka 4,72, s 0,45). Nuorista 70 % käyttää tietokonetta päivittäin yksin ja 27 % muutamia kertoja viikossa. Vain 3 % vastanneista käytti kerran viikossa.

4.1.2 Kehen nuoret ovat pikaviestimillä yhteydessä

Nuoret ovat useimmin yhteydessä kavereihinsa, joita he tapaavat päivittäin (ka 2,31, s 1,29). Näistä nuorista 34 % on päivittäin yhteydessä kavereihinsa ja 31 % useita kertoja viikossa. Keskiarvoisesti toiseksi useimmin nuoret pitävät yhteyttä pikaviestimillä kavereihin, joita he eivät tapaa päivittäin (ka 2,41, s 1,16). Näistä yhteyttä pitävät 24 % päivittäin ja 38 % useita kertoja viikossa. Suurella keskiarvoerolla seuraavaksi useimmin nuoret pitävät yhteyttä kaukaisempiin sukulaisiini (ka 4,24, s 0,73), useimmillaankin vain kerran viikossa (17 %). Oletettavasti omiin perheenjäseniin nuoret ovat jopa kaukaisempia sukulaisia harvemmin yhteydessä pikaviestinnän avulla (ka 4,41, s 0,77). Suurin osa nuorista 72 % ei ole koskaan pitänyt yhteyttä pikaviestimillä tyttö- tai poikaystävään (ka 4,41, s 1,1).

4.1.3 Pikaviestimen käytön merkityksellisyys

Pikaviestiohjelmat olivat nuorista enemmän kuin joka kolmelle (34 %) tärkeämpi yhteydenpitoväline kuin kännykkä (ka 2,45, s 1,5). 45 % nuorista oli tutustunut pikaviestimien kautta uusiin ihmisiin (ka 2,93, s 1,72). Nuorista ehdoton enemmistö 93 % koki pikaviestimet positiivisena (ka 4,52, s 0,72). Kun taas 24 % tuntisi olonsa ulkopuoliseksi kavereiden keskuudessa, jos ei enää voisi käyttää pikaviestimiä (ka 2,21, s 1,42). Nuorista 24 % ilmoitti käyttäytyvän pikaviestieissä toisin kuin kasvokkainviestinnässä (ka 2,21, s 1,4).

4.1.4 Mihin pikaviestimiä käytetään

Tärkeimpiä asioita nuorille pikaviestinnässä olivat jutustelu ja juoruaminen (ka 2,66, s 1,18), jota 55 % nuorista teki useita kertoja viikossa. Asioiden järjestelemiseen oli toiseksi yleisintä (ka 2,79, s 1,03). Nuorista 48 % käyttää pikaviestintää kavereiden ylläpitoon useita kertoja viikossa (ka 2,93, s 1,21) Luottamuksellisia keskusteluja (ka 3,21, s 1,3) nuoret kävivät keskimäärin kerran viikossa. Harrastuksista (ka 3,41, s 1,1) puhuttiin myös keskimäärin kerran viikossa, vaikka suurin osa nuorista keskusteli näistä asioista harvoin (45 %). Harvinaisempia pikaviestinnän aiheita olivat tärkeät asiat (ka 4, s 1,29) seksuaalisuus ja seksi (ka 4,41, s 0,89) sekä kiusaaminen ja häiriköinti (ka 4,93, s 0,25).

4.1.5 Vanhempien pikaviestinten valvonta

Nuorista 65 % oli osittain tai täysin samaa mieltä siitä, että hänen vanhempansa eivät tiedä, mistä asioista hän keskustelee pikaviestimissä (ka 3,59, s 1,22). 65 % nuorista oli osittain tai täysin samaa mieltä, että he keskustelevat vanhempiansa kanssa tietokoneen käytöstä (ka 3,76, s 1,3). Nuorista 93 % koki pikaviestinnän positiivisena asiana (ka 4,52, s 0,72). Kysyttäessä nuorilta kokevatko heidän vanhempat pikaviestimien käytön positiivisena, 55 % nuorista ei osannut vastata, mutta 42 % heistä arveli vanhempien pitävän pikaviestintää hyvänä asiana (ka 3,59, s 0,85). Nuorista 82 % ilmoitti, ettei heille tule ikinä riitaa vanhempiansa kanssa pikaviestinnän käytöstä (ka 1,36, s 0,89). Vain 7 % nuorista koki hänen vanhempansa tarkkailevan pikaviestimen käyttöä muutamia kertoja viikossa, 45 % harvoin ja 48 % ei koskaan (ka 3,59, s 1,22).

4.2 Vanhemmat ja nuorten pikaviestimien käyttö

4.2.1 Missä vanhemmat luulevat nuorten käyttävän pikaviestimiä

Vanhempien mielestä nuorille yleisin paikka käyttää pikaviestintää oli perheen yhteinen tila. (ka 2,59, s 1,66). Toiseksi yleisintä oli kotona omassa huoneessa olevalla tietokoneella tapahtuva käyttö (ka 3,53, s 1,73). Vanhempien mielestä kolmanneksi yleisin käyttöpaikka oli koulu keskiarvolla 3,91 (s 1,18). Vanhemmat arvelivat nuorten käyttävän pikaviestintää kaverin luona melko harvoin (ka 3,97, s 0,95) Muualla tapahtuvaa käyttöä arvioitiin olevan harvoin (48 %) tai ei koskaan (52 %) ja se jäikin käytön useudessa harvimmaksi (ka 4,52, s 0,5). Suurin osa vanhemmista 62 % arvioi lastensa käyttävän tietokonetta yksin päivittäin ja vain arvioi 34 % muutamia kertoja viikossa. Pieni vähemmistö 3 % arvioi lastensa käyttävän tietokonetta vain kerran viikossa (ka 1,14, s 0,55).

4.2.2 Kenelle vanhempien mielestä nuoret pikaviestivät

Vanhempien mielestä nuoret ovat useimmin yhteydessä kavereihinsa, joita nuori tapaa päivittäin (ka 2,38, s 1,05). Vanhemmista 69 % arvioi tämän tapahtuvan muutamia kertoja viikossa tai useammin. Keskiarvoisesti toiseksi useimmin vanhempien mukaan nuoret pitävät yhteyttä pikaviestimillä kavereihin, joita he eivät tapaa päivittäin (ka 2,56, s 1,12). Isolla keskiarvoerolla seuraavaksi useimmin vanhempien mielestä nuoret pitävät yhteyttä tyttö- ja poikaystäviin (ka 3,91, s 1,49). Vanhempien mielestä jopa 41 % on joskus pikaviestiyhteydessä tyttö- tai poikaystävänsä. Vanhempien mielestä nuoret pitävät yhteyttä kaukaisempiin sukulaisiin yleisesti harvoin (59 %) tai ei koskaan (31 %, ka 4,19, s 0,68). Vanhempien mielestä nuoret ovat pikaviestiohjelmilla yhteydessä omaan perheenjäseniin harvimmoin (ka 4,5, s 0,68) ja vanhemmista yli puolet (59 %) arvioivat, ettei tätä tapahdu koskaan.

4.2.3 Nuorten pikaviestinnän merkityksellisyydestä vanhempien mielestä

Vanhemmista vähän alle kolmasosa (28 %) piti pikaviestintää nuorille tärkeämpänä yhteydenpitovälineenä kuin kännykkää (ka 2,34, s 1,34) ja sama määrä vanhemmista arvelivat lapsensa tutustuneen pikaviestimien kautta uusiin ihmisiin (ka 2,59, s 1,32). Vain 43 % vanhemmista koki nuorten pikaviestimien käytön positiivisena (ka 3,31, s 0,92). Kukaan ei kokenut nuorten pikaviestinnän käyttöä kuitenkaan täysin negatiivisena. Kuitenkin jopa 41 % vanhemmista epäili lapsensa tuntevan olonsa ulkopuoliseksi kavereiden keskuudessa, jos nuori ei enää voisi käyttää pikaviestimiä (ka 2,88, s 1,49).

4.2.4 Mihin vanhempien mielestä nuoret käyttävät pikaviestimiä

Tärkeimpiä asioita vanhempien mielestä nuorille pikaviestinnässä on jutustelu ja juoruaminen (ka 2,62, s 1,24), jota vanhempien arvion mukaan 60 % nuorista harrastaa useita kertoja viikossa, sekä harrastukset (ka 2,62, s 1,17), joista 65 % vanhemmista uskoo lapsensa keskustelevan useita kertoja viikossa. Vanhemmat kertovat kaverisuhteiden ylläpidon (ka 2,66, s 1,21) olevan viikossa usein toistuvaa (57 %). Vanhempien mielestä nuoret käyttävät pikaviestintää asioiden järjestelyyn keskimäärin kerran viikossa (ka 2,97, s 1,02). Samalla kuitenkin useimmat vanhemmista (47 %) arvioivat nuorien järjestelevän asioitaan useampia kertoja viikossa. Harvinaisempia pikaviestinnän aiheita olivat luottamukselliset keskustelut (ka 3,94, s 1,06), tärkeät asiat (ka 4,42, s 0,55), seksuaalisuus ja seksi (ka 4,41, s 0,61) ja kiusaaminen ja häiriköinti (ka 4,88, s 0,33). Esimerkiksi vain 12 % vanhemmista arveli lapsensa käyttävän pikaviestintää kiusaamiseen ja häiriköintiin.

4.2.5 Vanhemmat ja pikaviestinnän valvonta

Vanhemmista 88 % ilmoitti keskustelevana lapsensa kanssa tietokoneen käytöstä (ka 4,53, s 0,87). 75 % vanhemmista koki pikaviestimet positiivisena asiana (ka 3,31, s 0,92). Vanhemmista 31 % ilmoitti, että heille tulee riitaa lapsensa kanssa tietokoneen käytöstä (ka 2,72, s 1,23). Vain 6 % vanhemmista kertoi tarkkailevansa lapsensa pikaviestintää päivittäin, 19 % muutamia kertoja viikossa, 22 % kerran viikossa,

38 % harvemmin ja 16 % ei koskaan (ka 3,38, s 1,14).

4.3 Nuorten ja vanhempien tulosten vertailua

Vanhempien ja nuorten mielestä nuori käyttää tietokonetta eniten perheen yhteisessä tilassa. Vanhemmilla korostui enemmän käytön useus kuin nuorilla (ka vanhemmilla 2,59 ja nuorilla 3,18). Kotona omassa huoneessa olevalla tietokoneella tapahtuva käyttö oli molempien ryhmien mukaan toiseksi yleisintä. Vanhempien mielestä nuoret pikaviestivät kolmanneksi useimmin koulussa, kun taas nuorten mielestä vastaava käyttö tapahtui kaverin luona. Kolmannessa (koulussa tai kaverin luona tapahtuva käyttö) kohdassa käyttö oli paljon harvempaa kuin kahdessa aikaisemmassa. Muualla tapahtuvaa käyttöä saatiin tulokseksi harvoin tai ei koskaan. Kaikista nuorista 70 % käyttää tietokonetta päivittäin yksin, 27 % muutamia kertoja viikossa ja 3 % kerran viikossa. Vanhemmista 62 % arvioi lastensa käyttävän tietokonetta päivittäin yksin, 34 % muutamia kertoja viikossa ja 3 % kerran viikossa.

Taulukko 1

Missä käytetään	Nuoret:		Vanhemmat:	
	Keskiarvo	Keskihajonta	Keskiarvo	Keskihajonta
Yhteisessä tilassa	3,18	1,54	2,59	1,66
Omassa huoneessa	3,28	1,82	3,53	1,73
Kaverin luona	4,17	0,70	3,97	0,95
Koulussa	4,28	1,11	3,91	1,18
Muualla	4,72	0,45	4,52	0,50

Nuorten ja vanhempien mielestä nuoret ovat useimmin yhteydessä kavereihinsa, joita nuori tapaan päivittäin. Toiseksi useimmin nuoret pitävät pikaviestimillä yhteyttä kavereihin, joita he eivät tapaa päivittäin. Isolla keskiarvoerolla seuraavaksi useimmin nuoret pitävät yhteyttä kaukaisempiin sukulaisiin. Vanhempien mielestä nuoret pitävät kolmanneksi useimmin yhteyttä tyttö- tai poikaystäviin. Nuoret kokevat pitävänsä kuitenkin harvoin yhteyttä tyttö- tai poikaystäviin. Ero nuorten ja vanhempien keskiarvossa oli huomattava nuorilla 4,41 ja vanhemmilla 3,91. Vanhempien mielestä jopa 41 % nuorista on joskus yhteydessä tyttö- tai poikaystäviin. Vastaavasti 72 % nuorista kertoo, ettei ole koskaan pikaviestiyhteydessä kyseisiin henkilöihin. Molempien ryhmien mielestä omiin

perheenjäseniin ollaan kaukaisempia sukulaisia harvemmin pikaviestimillä yhteydessä.

Taulukko 2

Keihin yhteydessä	Nuoret:		Vanhemmat:	
	Keskiarvo	Keskihajonta	Keskiarvo	Keskihajonta
Kaverit, joita tapaa päivittäin	2,31	1,29	2,38	1,05
Kaverit, joita ei tapaa päivittäin	2,41	1,16	2,56	1,12
Kaukaiset sukulaiset	4,24	0,73	4,19	0,68
Tyttö- tai poikaystävä	4,41	0,77	3,91	1,49
Perheenjäsenet	4,41	1,10	4,50	0,68

Vanhempien ja nuorten käsitykset nuorten pikaviestinnästä erosivat myös nuorten puheenaiheiden kohdalla. Molempien ryhmien mielestä suosituin pikaviestintäaihe oli jutustelu ja juoruaminen. Nuorilla toisena oli asioiden järjesteleminen, kun vanhempien käsityksien mukaan nuoret järjestelivät asioitaan neljänneksi useimmin. Molemmilla ryhmillä kolmanneksi tärkeimmäksi pikaviestintäaiheeksi nousi kaverisuhteiden ylläpitäminen. Nuoret luokittelivat harrastukset vasta viidenneksi yleisimmäksi pikaviestintäaiheeksi, keskiarvojen vanhemmilla ollen 2,62 ja nuorilla 3,41. Vanhemmat puolestaan taas käsittivät harrastukset toiseksi tärkeimmiksi keskustelun aiheeksi nuorten pikaviestinnässä. Nuoret pikaviestivät neljänneksi useimmin luottamuksellisia keskusteluita. Vanhemmat arvioivat nuorten tekevän tätä vasta viidenneksi useimmin. Näiden käsityksien keskiarvoissa oli myös suuri ero (nuorilla 3,21 ja vanhemmilla 3,94). Viimeisten neljän pikaviestintäaiheen (ks. taulukko 3) joukossa erona oli vain läksyjen tekeminen, joka sai nuorilla keskiarvon 4,48 (kahdeksantena) ja vanhemmilla 4,12 (viidentenä). Nuorista 41 % vastasi käyttävänsä pikaviestintää läksyjen tekemiseen harvoin ja 53 % vanhemmista arveli samoin. Nuorista 55 % ja 34 % vanhemmista vastasi, ei koskaan.

Taulukko 3

Puheenaiheet	Nuoret:		Vanhemmat:	
	Keskiarvo	Keskihajonta	Keskiarvo	Keskihajonta
Jutustelu ja juoruaminen	2,66	1,18	2,62	1,24
Asioiden järjesteleminen	2,79	1,03	2,97	1,02
Kaverisuhteiden ylläpitäminen	2,93	1,21	2,66	1,21
Luottamukselliset asiat	3,21	1,30	3,94	1,06
Harrastukset	3,41	1,10	2,62	1,17

Tärkeät asiat	4,00	1,29	4,42	0,55
Seksuaalisuus ja seksi	4,41	0,89	4,41	0,61
Läksyjen tekeminen	4,48	0,68	4,12	0,86
Kiusaaminen ja häiriköinti	4,93	0,25	4,88	0,33

Tutkielman mukaan 7 % nuorista koki vanhempansa tarkkailevan hänen pikaviestimen käyttöä muutamia kertoja viikossa, 45 % harvoin ja 48 % ei koskaan. Vanhemmista 6 % kertoi tarkkailevansa lapsensa pikaviestimien käyttöä vuorokaudessa, 19 % muutamia kertoja viikossa, 22 % kerran viikossa, 38 % harvemmin ja 16 % ei koskaan.

Tutkimustuloksien mukaan 93 % nuorista koki pikaviestinnän positiivisena asiana ja 75 % vanhemmista käsitti asian samoin. Kukaan ei kokenut pikaviestintää täysin negatiivisena. 65 % nuorista oli osittain tai täysin samaa mieltä siitä, että hänen vanhempansa eivät tiedä, mistä hän keskustelee pikaviestimissä. Vastaavasti kuitenkin tähän tutkimukseen osallistuneista vanhemmista 88 % ilmoitti keskustelevana lapsensa kanssa tietokoneen käytöstä. Kysyttäessä nuorilta kokevatko heidän vanhemmat pikaviestinnän positiivisena, 55 % nuorista ei osannut vastata ja 42 % koki vanhempien pitävän pikaviestintää hyvänä asiana.

5 DISKUSSIO

5.1 Käsityksiä pikaviestinnän käytöstä

Valkenburgin ja Peterin (2007b, 1178) mukaan pikaviestimillä vuorovaikutukseen käytetty aika vaikuttaa positiivisesti ystävyyteen ja siten myös tutkittavien hyvinvointiin. Tämän tutkielman mukaan nuoret pitävätkin pääosin yhteyttä kavereihin sekä niihin joita nuoret tapaavat päivittäin että niihin joita he eivät tapaa päivittäin. Tutkielman mukaan kavereihin ollaan pikaviestimillä yhteydessä huomattavasti useammin kuin sukulaisiin, perheenjäseniin ja tyttö- tai poikaystäviin.

Kaaren, Brandtzægin, Heimin ja Endestadin (2007, 10) mukaan nuoret käyttävät pikaviestintää eniten tapaamisten sopimiseen ja asioiden järjestelyyn sekä toiseksi eniten yhteisistä kiinnostuksista tai harrastuksista puhumiseen. Lenhartin, Rainieen ja Lewisin (2001, 23) tutkimuksessa 82 % nuorista käytti pikaviestintää asioiden suunnitteluun ja sopimiseen. Tässä tutkielmassa vanhempien ja nuorten käsitykset nuorten pikaviestinnästä erosivat nuorten puheenaiheiden kohdalla. Molempien ryhmien mielestä suosituin pikaviestintäaihe oli jutustelu ja juoruaminen. Nuorilla toisena oli asioiden järjesteleminen, kun vanhempien käsityksien mukaan nuoret järjestelivät asioitaan vasta neljänneksi useimmin. Molemmilla ryhmillä kolmanneksi tärkeimmäksi pikaviestintäaiheeksi nousi kaverisuhteiden ylläpitäminen. Nuoret käyttävätkin pikaviestintää vahventaakseen kaverikulttuuria ja siteitä ikätovereihinsa (Kaare, Brandtzæg, Heim & Endestad 2007, 17). Nuoret luokittelivat harrastukset vasta viidenneksi yleisimmäksi pikaviestintäaiheeksi, kun vanhemmat puolestaan taas käsittivät harrastukset toiseksi tärkeimmiksi. Nuoret pikaviestivät neljänneksi useimmin luottamuksellisia keskusteluja. Vanhemmat arvioivat nuorten tekevän tätä vasta viidenneksi useimmin. Viimeisten neljän pikaviestintäaiheen joukossa erona nuorilla ja vanhemmilla oli vain läksyjen tekeminen, joka oli nuorilla kahdeksanneksi ja vanhemmilla viidenneksi usein. Bryantin, Sanders-Jacksonin ja Smallwoodin (2006, 583–584) mukaan yleisimmät syyt pikaviestinnän käyttöön olivat: 92 % nuorista piti yhteyttä kavereihin, 88 % teki suunnitelmia kavereiden

kanssa, 61,5 % pelasi pikaviestiohjelmien yhteydessä pelejä, 60 % teki piloja kavereille, 44 % pyysi ystäväänsä treffeille ja 42 % kertoi itsestään henkilökohtaisia asioita.

Lenhartin, Rainieen ja Lewisin (2001) tutkimuksessa 61 % vanhemmista kertoi asettaneensa sääntöjä internetin käytölle. Nuorista 37 % raportoi heidän Internetin käyttöönsä olevan rajoitettu. Vanhemmista 61 % kertoi tarkkailevan nuorten Internetin käyttöä, kun nuorista taas 27 % raportoi olevansa tarkkailtavana. 57 % vanhemmista kertoi olevan huolissaan siitä, että joku tuntematon ottaa yhteyttä hänen lapseensa. Tämän tutkielman mukaan 52 % nuorista koki vanhempansa tarkkailevan hänen pikaviestimistä. Vastaavasti vanhemmista 84 % kertoi tarkkailevansa lapsensa pikaviestimien käyttöä. Tästä voi päätellä, että nykypäivän Suomessa nuoret ja aikuiset ovat puolin ja toisin tietoisempia asian suhteen.

5.2 Käsitteitä pikaviestinnän merkityksellisyydestä

Tähän tutkimukseen osallistuneista nuorista 31 % ja heidän vanhemmistaan 28 % piti pikaviestintää tärkeämpänä viestintävälineenä kuin kännykkää. Lenhartin, Rainieen ja Lewisin (2001, 21) tutkimuksessa 19 % vastanneista luokitteli pikaviestiohjelman tärkeimmäksi yhteydenpitovälineeksi, kun taas 71 % vastanneista piti puhelinta tärkeämpänä. Lenhartin, Maddenin ja Hitlin (2005, 14) tutkimuksessa vastaajista lähes puolet (46 %) suosi pikaviestintää verrattuna puhelimeen. Kaaren, Brandtzægin, Heimin ja Endestadin (2007) tutkimustulokset osoittavat, että jos kasvokkaisviestintää ei oteta huomioon, puhelin oli nuorille tärkein kommunikaatioväline (Kaare, Brandtzæg, Heim & Endestad 2007, 16). Toisaalta uusimman kvalitatiivisen tutkimuksen mukaan pikaviestimet ovat korvanneet puhelimen tärkeimpänä sosiaalisen vuorovaikutuksen välineenä (Stern 2007, 33).

Tutkimustuloksien mukaan 93 % nuorista koki pikaviestinnän positiivisena asiana ja 75 % vanhemmista käsitti asian samoin, mutta ristiriitaisesti vain 43 % vanhemmista koki nuorten pikaviestimien käytön positiivisena. Vastaavasti kuitenkin tähän tutkimukseen osallistuneista vanhemmista 88 % ilmoitti keskustelevansa lapsensa kanssa tietokoneen käytöstä. Lenhartin, Rainieen ja Lewisin (2001) mukaan 64 %

nuorista kokee tuntevansa Internetin paremmin kuin vanhempansa ja 66 % vanhemmista oli samaa mieltä. Kysyttäessä nuorilta kokevatko heidän vanhemmat pikaviestinnän positiivisena, 55 % nuorista ei osannut vastata ja vain 42 % koki vanhempien pitävän pikaviestintää hyvänä asiana. Edellisen perusteella voi päätellä, että sekä nuoret, että vanhemmat kokevat pikaviestinnän positiivisena asiana, koska tutkielman tuloksien mukaan kukaan ei kokenut asiaa täysin negatiivisena. Tästä voi myös havaita, että suurin osa vanhemmista ei koe lapsensa pikaviestintää positiivisena. Nuoret näyttäisivät myös olevan epävarmoja, koska suurin osa heistä ei tiedä mitä vanhemmat ajattelevat. Lenhartin, Rainieen ja Lewisin (2001, 25) tutkimuksessa 55 % vanhemmista koki lastensa Internetin käytön positiivisena asiana. Tutkielman tulokset eivät muuta radikaalisti aikaisemman tutkimuksen antamaa tietoa.

Tutkielmaan osallistuneista nuorista 24 % tuntisi olonsa ulkopuoliseksi kavereiden keskuudessa, jos he eivät enää voisi käyttää pikaviestimiä. Vanhemmista 41 % koki lastensa tuntevan olon ulkopuoliseksi ilman pikaviestimiä, mikä vastaa vanhempien positiivista suhtautumista nuorten pikaviestimien käyttöön. Lenhartin, Rainieen ja Lewisin (2001, 16) tutkimuksessa 76 % nuorista sanoi kaipaavansa Internetiä, jos heillä ei olisi käyttömahdollisuutta ja 48 % mielestä Internet parantaa heidän ystävyysuhteita.

Yllättäen 24 % nuorista ilmoitti käyttäytyvän pikaviestieissään toisin kuin normaalissa keskustelussa, vaikka esimerkiksi Sternin (2007, 29–33) mukaan nuoret käyttäytyvät huomattavasti eri tavalla pikaviestieissään, verrattuna kasvokkaisviestintään, kuten käyttäen vulgaarimpaa kieltä. Tutkielmaan osallistuneista nuorista 76 % puhui pikaviestieissään harvoin tai ei koskaan heille tärkeistä asioista. Tutkielman mukaan 23 % nuorista viesti tärkeistä asioista vähintään kerran viikossa mieluummin pikaviestimen välityksellä kuin kasvokkain. Vastaavasti 97 % vanhemmista ajatteli tätä tapahtuvan harvoin tai ei koskaan. Valkenburgin ja Peterin (2007a, 275) tutkimuksessa nuorista 30 % ilmoitti pikaviestinnän olevan parempi kanava kuin kasvokkaisviestintä, kun kerrottiin itsestään intiimejä tietoja. Nuorista 37 % kertoi sanoneensa pikaviestimen välityksellä sellaisia asioita, mitä ei sanoisi kasvotusten (Lenhart, Rainie & Lewis 2001, 22). Peterin ja Valkenburgin (2006, 9) mukaan 45 % nuorista kuvasi

Internetissä tapahtuvaa viestintää hallitummaksi kuin kasvokkaisviestintää. Tutkielman mukaan nuoret kävivät luottamuksellisia keskusteluja keskimäärin kerran viikossa. Sternin (2007) mukaan syvä luottamus on ilmeistä pikaviestikeskusteluissa. Pikaviestimien käyttäjät ovat tietoisia myös itsestäkertomisen seurauksista. Nuoret kertoivat luottamuksellisia tietoja ja puhuivat tunteistaan siitä huolimatta, että heillä tämän seurauksena oli mahdollisuus joutua noloon tilanteeseen tai loukata tunteitaan. (Stern 2007, 33; 74.)

Nuorista 48 % käytti pikaviestintää kaverisuhteiden ylläpitoon useita kertoja viikossa. Aiemman tutkimuksen mukaan vastaavasti 48 % nuorista koki Internetin parantavan ystävyysuhteita (Lenhart, Rainie & Lewis 2001, 16). Peterin ja Valkenburgin (2006, 12) mukaan, mitä vahvempi tarve nuorilla oli pitää yhteyttä kavereihinsa, sitä useammin he käsittivät Internetviestinnän syvällisemmäksi verrattuna kasvokkaisviestintään. Nuoret käyttivätkin pikaviestintää vahventaakseen kaverikulttuuria tai -siteitä ikätovereihinsa. (Kaare, Brandtzæg, Heim & Endestad 2007, 17).

Tämän tutkimuksen perusteella nuoret eivät käsitelleet pikaviestieissään, aiemman tutkimuksen mukaan usein pikaviestintäkeskusteluissa käsiteltäviä aiheita (ks. esim. Stern 2007; Kaare, Brandtzæg, Heim & Endestad 2007), kuten seksuaalisuutta, kiusaamista ja häiriköintiä. Sternin mukaan (2007, 69; 120) useimmin pikaviestimissä käydyt keskustelut seksuaalisuudesta olivat leikkisiä ja niitä käydään vastakkaisen sukupuolen kanssa paljon. Koulun pihalla alkanut hyljeksintä jatkuu myös yleensä pikaviestinässä.

Ottaen huomioon teknologian jatkuvan kehityksen ja yleistymisen, muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta, nuorten antamat kuvaukset pikaviestinnän käytöstään ja jopa vanhempien käsitykset ovat hyvinkin samansuuntaisia varhaisemman tutkimuksen kanssa. Tässä tutkielmassa nuorten antama merkityksellisyys pikaviestinnälleen on kuitenkin neutraalimpaa ja arkisempaa. Verrattaessa aikaisempaan tutkimukseen viestintävälineen ja viestittävän sisällön merkityksellisyys ei korostu niin paljon tässä tutkielmassa. Näyttäisi siis siltä, että nuoret käsittävät pikaviestimen vain yhtenä viestintäteknologiana muiden joukossa, millä on kuitenkin tiettyjä omaleimaisia piirteitä.

Vanhempien käsitykset lastensa pikaviestinnän käytöstä ovat hyvin samankaltaisia kuin nuorten omat arviot. Ymmärrettävistä syistä vanhemmat eivät tiedä nuorten käymien keskustelujen sisällöistä. Näyttää siltä, että nuorten ja vanhempien käsityksissä on enemmän yhtäläisyyksiä kuin eroja. Tämä ei kuitenkaan vaikuta merkittävästi kokonaiskuvaan. Vaikuttaisi siltä, että nuoret tietävät vähemmän vanhempiensa käsityksistä kuin vanhemmat nuorten.

6. TUTKIMUKSEN ARVIOINTIA

6.1 Tutkielman validiteetti.

Tutkielma mittasi kohtuullisen hyvin henkilöiden käsityksiä ja heidän antamia merkityksellisyyttä pikaviestinnälle. Tutkimusongelman pohjalta asetettuihin tutkimuskysymyksiin pystyttiin vastaamaan hyvin. Tutkimuskysymyksien ja kirjallisuudesta saatujen käsitteiden perusteella pystyttiin operationaalistamaan mitattavat muuttujat tutkittavaan muotoon. Tutkimuksen otannan edustettavuus nähdään tämän kokoiselle työlle sopivaksi. Yleisesti arvioituna valitussa otoksessa voidaan nähdä olevan hyvin samankaltaisia ominaisuuksia, samoissa suhteissa kuin koko perusjoukossa. Saatuihin tuloksiin olisi kuitenkin saattanut vaikuttaa se, missä koulussa ja keille tutkielma tehtiin. Jyväskylän Normaalikoulu on kunnallisiin kouluihin verrattuna erilainen, koska se on valtion koulu ja liitoksissa Jyväskylän Yliopistoon. Tämän koulun valinnalla ei näyttäisi olevan merkittävää vaikutusta, koska tulokset ovat sopusoinnussa aikaisemman tutkimuksen kanssa, vaikka ne ovat tehty jopa eri maassa. Tutkielmassa esiin nousseet näkökulmat, tulokset ja kyselylomakkeen kysymykset ovat tekijöiden valitsemia. Tämä tutkimus on silti uusinnettavissa. Uusinnan kautta tutkielman tuloksista, jotka olivat hyvin samankaltaisia aikaisemman tutkimuksen kanssa, voitaisiin saada itsessään yleistettäviä.

Tutkielman kyselylomakkeessa kysyttiin tietokoneiden lukumäärää perheessä mutta ei perheenjäsenten määrää. Tietokoneiden vähäinen määrä ei aina korreloi tietokoneenkäyttöaikaan, koska esimerkiksi kolmihenkisessä perheessä, joka omistaa kolme tietokonetta, on yleensä jatkuva tietokoneenkäyttömahdollisuus. Tutkielmassa ei myöskään selvittänyt pääsikä esimerkiksi kaikilla koti-koneilla Internettiin.

Vanhempien ja nuorten kyselylomakkeissa käytettiin tietyissä kohdissa eri sanoja, esimerkiksi puheominaisuus oli käännetty vanhempien lomakkeessa ”kuulokkeet ja mikrofoni”. Kysymyslomakkeen riitely-kysymyksessä vanhempien osiossa käytettiin sanaa ”tietokone” ja nuorilla sanaa ”pikaviestintä”. Analysoitaessa huomasimme kysymysten näiden kysymysten vertailukelvottomuuden. Kysyttäessä pitääkö nuori

pikaviestimällä yhteyttä poika- tai tyttöystäväänsä, ei otettu huomioon seurustelevatko nuoret vai eivät. Nuorille tarkoitettuun kyselylomakkeeseen oli jäänyt vertailuasteikkoon vanha termi. Käytön useuden asteikossa (Liite 1 & 2) oli käytetty harvemmin sanan tilalla harvoin. Tällä ei kuitenkaan huomattu olevan merkityksellisiä vaikutuksia tuloksiin.

6.2 Reliabiliteetti

Tässä tutkielmassa on mahdollon tarkastella reliabiliteettiä mittareiden kautta. Tämän tutkielman luotettavuudesta ja pysyvyydestä kertoo tutkielman tulosten vertailtavuus suhteessa aikaisempiin tuloksiin, jotka näyttävät samansuuntaisilta. Mittausasteikkona Likert-skaalaus näytti toimivan kyselyssä hyvin, koska normaalia Likert-skaalauksen ongelmaa ei näyttänyt liiemmin esiintyvän. Vastajat siis käyttivät asteikon ääripäitä, jota voi selittää hyvin muotoiluilla muuttujilla.

Eräs tutkimuksen ongelmista on ollut alkuperäislähteiden vanhentuminen ja teknologian kehittyminen. Nopean teknologian kehityksen myötä, jotkin lähteet ovat jo osin vanhentuneita. Kehityksen myötä pikaviestimiin on tullut lisäominaisuuksia, joita ei aikaisemmin ole voitu ottaa huomioon. Tämä tutkielma keskittyikin kuitenkin pikaviestimien pääominaisuuteen eli ihmisen väliseen vuorovaikutukseen. Tässä tutkielmassa käytetyt lähteet olivat pääosin alkuperäislähteitä.

Kyselyyn vastaamiseen käytettiin Korpin-sähköistä lomaketta, ilman rajaavia tietoja, joten jäi mahdollisuus, että henkilö voi vastata kyselyyn useammin kuin kerran. Tutkielman tuloksia analysoidessa ei väärinkäytöksiä tuntunut kuitenkaan tapahtuneen. Nuorille osoitettu tutkimuskysely-linkki lähetettiin vanhempainverkon kautta. Tämän vuoksi vanhemmille todennäköisemmin tuli halu katsoa lastensa kyselyä ja keskustella heidän kanssaan tulevista vastauksista. Ajan puutteen vuoksi vanhempainverkon kautta lähettäminen oli välttämätöntä, vaikka tulosten riippumattomuus saattoi tästä syystä kärsiä.

Tutkimuskyselyn vastausprosentti oli alhainen, arviolta noin 30 %. Alhaiseen vastausprosenttiin muun muassa vaikuttivat nuorten sähköpostilistan puute ja tutkielman kiireinen aikataulu, jolloin vastausaika jäi liian lyhyeksi. Tutkimuskysely

kysely lähti noin sadalle nuorelle ja vanhemmalle, joista 30 nuorta 33 vanhempaa vastasivat. Tästä johtuen saadut tulokset eivät ole yleistettävissä. Ne antavat kuitenkin yleisiä suuntaviivoja ja vahventavat aiempia tutkimustuloksia. Tulokset antavat myös suuntaviivoja tulevalle tutkimukselle ja korostavat tutkimuksen tarvetta kyseisestä aiheesta kohtaan.

Analysoitaessa huomattiin kahden kyselylomakkeen ongelmat vertailtavuudessa. Ajan puutteen vuoksi kyselylomakkeita ei pystytty koodaamaan yhdeksi vertailtavaksi kokonaisuudeksi. Tällöin ei myöskään pystytty vertailemaan tuloksia tilastollisesti. Tämä ei kuitenkaan vaikuttanut tutkielman kokonaisuuteen radikaalisti, koska tutkielman tarkoitus oli saada kuvailevaa tietoa. Lisäksi tilastollisen vertailun kuten korrelaatioiden laskemisen tärkeyttä ei nähty merkittävänä, koska tutkielman tulokset eivät olleet yleistettävissä.

6.3 Jatkotutkimuksen ehdotuksia.

Saman tutkielman voisi tehdä uudelleen suuremmalle otokselle sekä pyrkiä korkeamman vastausprosentin saamiseen, antaen vastaamiseen enemmän aikaa ja lähettäen muistutusviestin. Näin tutkimustuloksista voitaisiin saada yleistettäviä. Pikaviestimien tutkimusta ja etenkin tätä tutkielmaa voisi myös lähestyä, jonkin teorian kautta, kuten merkitysten yhteensovittamisen. Viestintävälineitä vertailevalle tutkimukselle olisi myös tarvetta Suomessa. Tämän tutkielman perusteella pikaviestimet näyttäisivät olevan viestintävälineenä merkittäviä. Kiinnostavaa olisi tietää, missä tilanteissa ja asioissa suositaan mitään viestintävälinettä. Ajankohtaista olisi myös tutkia eroaako kännykän pikaviestimet perinteisten pikaviestimien käytöstä sekä näiden suhdetta tekstiviestiin.

Suomessa pikaviestimien tutkimus kaipaasi kvalitatiivista tutkimusta, esimerkiksi havainnoivaa, osallistuvaa tai tekstianalyysiä. Pikaviestimien tallennusominaisuuden käyttö ja videokameralla viestijän tarkkaileminen voisi tuoda merkittävää lisäarvoa pikaviestimien tutkimukselle.

Kiinnostavaa olisi tutkia myös nuorten koko viestinnän kenttää, mukaan lukien

Internetinyhteisöt (kuten IRC-galleria) ja huomioida päivittäinenkin kasvokkaisviestintä. Tästä herää kysymys, eroaako lasten ja vanhempien päivittäinen viestintäteknologioiden käyttö merkittävästi toisistaan ja millä tavoin sekä millä alueilla on yhteneväisyyksiä. Toinen asia on että eroaako vanhempien tietoisuus toisistaan, onko yleensä mies vai nainen tietoisempi lapsiensa pikaviestinnästä.

KIRJALLISUUS

Barnes, S. 2002. Computer-mediated communication: human to human communication across the Internet. Boston: Allyn and Bacon.

Baym, N. K. 2002. Interpersonal Life Online. Teoksessa L. A. Lievrouw & S. Livingstone (toim.) Handbook of New Media. Thousand Oaks: Sage, 63–76.

Bryant, J., Sanders-Jackson, A. & Smallwood, A. 2006. IMing, Text Messaging, and Adolescent. Journal of Computer-Mediated Communication 11, 395–666.

Buckingham, D. The Electronic Generation? Children And New Media. Teoksessa Lievrouw, L. A., Livingstone, S. (toim.) Handbook of New Media. Thousand Oaks: Sage, 76–89.

December, J. 2008a, What is Computer-Mediated Communication <<http://www.december.com/john/study/cmc/what.html>>. Viitattu 9.3.2008.

December, J. 2008b, What is CMC <http://cde.athabascau.ca/cmc/index_what_is.html>. Viitattu 9.3.2008.

Ellison, N., Steinfield, C. & Lampe, C. 2007. The Benefits of Facebook "Friends:" Social Capital and College Students' Use of Online Social Network Sites. Journal of Computer-Mediated Communication 12, 1143–1168.

Gross, E. F. 2004. Adolescent Internet use: What we expect, what teens report. Journal of Applied Developmental Psychology, 25(6), 633–649.

Herring, S. 1996. Computer-Mediated Communication; Linguistic, Social and Cross-Cultural Perspectives. Amsterdam: John Benjamins.

Holopainen, M., Pulkkinen, P. 1995. Tilastolliset menetelmät. 1.-2.painos. Porvoo: WSOY.

Hutchby, I., & Moran-Ellis, J. 2001. *Children, technology and culture: the impacts of technologies in children's everyday lives*. London: Routledge.

Kaare, B. H., Brandtzæg, P.B. & Heim, J.E. 2007. In the borderland between family orientation and peer culture: the use of communication technologies among Norwegian tweens. *New Media & Society* 9, 603–624.

Kasesniemi, E.-L., & Rautianinen, P. 2002. Mobile culture of children and teenagers in Finland. Teoksessa J. E. Katz & M. Aakhus (toim.), *Perpetual Contact: Mobile Communication, Private Talk, Public Performance*. Cambridge: Cambridge University Press, 170–192.

Kim, H., Kim, G., Park, H. & Rice, R. 2007. Configurations of Relationships in Different Media: FtF, Email, Instant Messenger, Mobile Phone, and SMS. *Journal of Computer-Mediated Communication* 12, 1183–1207.

Lenhart, A., Madden, M., & Hitlin, P. 2005. *Teens and Technology: Youth are Leading the Transition to a Fully Wired and Mobile Nation*. Washington, DC: Pew Internet & American Life Project. <http://www.pewinternet.org/pdfs/PIP_Teens_Tech_July2005web.pdf>. Viitattu 4.3.2008

Lenhart, A., Rainie, L., & Lewis, O. 2001. *Teenage Life Online: The Rise of the Instant-Message Generation and the Internet's Impact on Friendships and Family Relationships*. Washington, DC: Pew Internet & American Life Project. <http://www.pewinternet.org/pdfs/PIP_Teens_Report.pdf>. Viitattu 4.3.2008

Lindlof, T. & Taylor, B, 2002. *Qualitative Communication Research Methods*. 2nd edition. Kalifornia: Sage.

Ling, R., & Yttri, B. 2002. Hyper-coordination via mobile phones in Norway. In J. E. Katz & M. Aakhus (toim.), *Perpetual Contact: Mobile Communication, Private Talk, Public Performance*. Cambridge: Cambridge University Press, 139–169.

Mesch, G. S. 2006. Family characteristics and intergenerational conflicts over the Internet Information. *Communication & Society* 9, 473-495.

Peter, J., Valkenburg, P. 2006. Research Note: Individual Differences in Perceptions of Internet Communication. *European Journal of Communication*, Vol. 21, Issue 2, 213-226.

Reed, L. 2000. Domesticating the personal computer: The mainstream of a new technology and the cultural management of a widespread technophobia. *Critical Studies in Media Communication*, 17, 159–185.

Schouten, A., Peter, J. & Valkenburg, P. 2006. Precursors and Underlying Processes of Adolescents' Online Self-Disclosure: Developing and Testing an "Internet-Attribute-Perception" Model Top Paper, Paper presented at International Communication Association; 2006 Annual Meeting

Stern, T. S. 2007. *Instant identity: adolescent girls and the world of instant messaging*. New York: Peter Lang.

Thiel, S. 2003. *Instant Identity: Girls, Adolescence and Negotiation of Identity in the New Culture of Instant Messaging*. Paper presented at International Communication Association Annual Meeting. San Diego.

Thurlow, C., Lengel, L. & Tomic A. 2004. *Computer Mediated Communication: Social interaction and the internet*. London: Sage.

Valentine, G. & Holloway, S. 2001. Technophobia' Parents' and children's fears about information and communication technologies and the transformation of culture and society. Teoksessa I. Hutchby & J. Moran-Ellis (toim.) *Children, technology and culture : the impacts of technologies in children's everyday lives*. London: Routledge

Valkenburg, P. M., & Peter, J. 2007a. Preadolescents' and adolescents' online communication and their closeness to friends. *Developmental Psychology*, 43(2). <<http://web.ebscohost.com/ehost/pdf?vid=3&hid=17&sid=9b2cd6c3-3e03-40fd->

[8136-d49c1fdb915d%40sessionmgr7](#)>. Viitattu 5.3.2008

Valkenburg, P. & Peter, J. 2007b. Online Communication and Adolescent Well-Being: Testing the Stimulation Versus the Displacement Hypothesis. *Journal of Computer-Mediated Communication* 12, 1169-1182.

Williams, D. E. 1988. Rhetorically aculturating the computer as given society. *American Behavioral Scientist*, 32, 208-222.

Liite 1: Kyselylomake 7-luokkalaisille

KYSELYLOMAKE LAPSILLE:

Lue kysymykset huolella ja valitse mielestäsi sopivin vaihtoehto. Pikaviestimillä tarkoitamme ohjelmia, joilla kaksi tai useampi henkilöä pystyy keskustelemaan tietokoneiden välityksellä toisilleen reaaliajassa. **Pikaviestimiä ovat** esimerkiksi eri **Messengerit (mese)**, Skype ja iChat.

Perustiedot

Vastaa seuraaviin valitsemalla oikea vaihtoehto.

Olen tyttö/poika

Kotonamme on tietokoneita 0/1/2/3/4/5 tai enemmän kappaletta

Minulla kuluu tietokoneen käyttöön vuorokaudessa aikaa en käytä / alle tunti / noin tunnin / noin 1,5 tuntia / noin 2tuntia / noin 2,5 tuntia / noin 3 tuntia / yli 3 tuntia

Käytän pikaviestimiä vuorokaudessa en käytä / alle tunti / noin tunnin / noin 1,5 tuntia / noin 2tuntia / noin 2,5 tuntia / noin 3 tuntia / yli 3 tuntia

Jos et käytä pikaviestimiä, niin miksi _____ (avoin)

Käyttö:

Seuraavat kysymykset liittyvät pikaviestimien käyttöön. Valitse seuraaviin sopivin vaihtoehto:

Asteikko: 1=täysin eri mieltä 2=osittain eri mieltä 3= ei samaa/ ei eri mieltä 4=osittain samaa mieltä 5=täysin samaa mieltä

Valitse seuraaviin sopivin vaihtoehto:

Vanhempani eivät tiedä mistä asioista puhun pikaviestintä käyttäessäni.	1 2 3 4 5
Vanhempani keskustelevat tietokoneen käytöstä kanssani	1 2 3 4 5
Vanhempieni mielestä pikaviestimien käyttö on hyvä asia	1 2 3 4 5
Minulle tulee pikaviestimien käytöstä riitaa vanhempieni kanssa	1 2 3 4 5
Pikaviestiohjelma on minulle tärkeämpi yhteydenpitoväline kuin kännykkä	1 2 3 4 5
Olen tutustunut pikaviestimien avulla uusiin ihmisiin	1 2 3 4 5
Koen pikaviestimet myönteisenä asiana	1 2 3 4 5
Jos en käyttäisi pikaviestimiä, tuntisin itseni ulkopuoliseksi kavereideni keskuudessa	1 2 3 4 5
Käyttäydyn erilalla pikaviestimiä käyttäessäni kuin normaalissa keskustelussa	1 2 3 4 5

Asteikko: 1=päivittäin 2=muutamia kertoja viikossa 3=Kerran viikossa 4=harvoin 5=en koskaan

Valitse seuraavista sopivin vaihtoehto

Käytän tietokonetta yksin	1 2 3 4 5
Vanhempani tarkkailevat pikaviestimieni käyttöä	1 2 3 4 5
Käytän pikaviestimiä kotona, yhteisessä tilassa olevalla tietokoneella	1 2 3 4 5
Käytän pikaviestimiä kotona omassa huoneessa olevalla tietokoneella	1 2 3 4 5
Käytän pikaviestimiä koulussa	1 2 3 4 5
Käytän pikaviestimiä kaverin luona	1 2 3 4 5
Käytän pikaviestimiä muualla.	1 2 3 4 5
Kun keskustelen pikaviestiohjelmalla, käytän puheominaisuutta	1 2 3 4 5
Kun keskustelen, pikaviestiohjelmalla käytän webkameraa	1 2 3 4 5

Merkitys:

**Asteikko: 1=päivittäin 2=muutamia kertoja viikossa 3=Kerran viikossa
4=harvemmin 5=en koskaan**

Olen pikaviestimillä yhteydessä perheenjäseniin	1 2 3 4 5
Olen pikaviestimillä yhteydessä muihin sukulaisiini	1 2 3 4 5
Olen pikaviestimillä yhteydessä tyttö/poikaystävääni	1 2 3 4 5
Olen pikaviestimillä yhteydessä kavereihini, joita tapaan päivittäin	1 2 3 4 5
Olen pikaviestimillä yhteydessä kavereihini, joita en tapaa päivittäin	1 2 3 4 5
Käytän pikaviestimiä läksyjen teossa	1 2 3 4 5
Keskustelen pikaviestimen avulla harrastuksistani	1 2 3 4 5
Keskustelen pikaviestimellä ylläpitääkseni kaverisuhteita	1 2 3 4 5
Puhun mieluummin tärkeistä asioista pikaviestimien avulla kuin kasvokkain	1 2 3 4 5
Käytän pikaviestintä asioiden järjestelyyn, kuten tapaamisten sopimiseen	1 2 3 4 5
Käytän pikaviestintä jutusteluun ja juoruamiseen	1 2 3 4 5
Keskustelen pikaviestimen avulla luottamuksellisia keskusteluja	1 2 3 4 5
Keskustelen pikaviestimen avulla seksuaalisuudesta ja seksistä	1 2 3 4 5
Käytän pikaviestintä kiusaamiseen tai häiriköintiin	1 2 3 4 5

Liite 2: Kyselylomake 7-luokkalaisten vanhemmille

LOMAKE AIKUSILLE:

Lue kysymykset huolella ja valitse mielestäsi sopivin vaihtoehto. Pikaviestimillä tarkoitamme ohjelmia, joilla kaksi tai useampi henkilöä pystyy keskustelemaan tietokoneiden välityksellä toisilleen reaaliajassa. **Pikaviestimiä ovat** esimerkiksi eri **Messengerit (mese)**, Skype ja iChat.

Perustiedot

Vastaa seuraaviin valitsemalla oikea vaihtoehto.

Lapseni on tyttö/poika

Kotonamme on tietokoneita 0/1/2/3/4/5 tai enemmän kappaletta

Arvioin lapseni käyttävän tietokonetta vuorokaudessa en käytä / alle tunti / noin tunnin / noin 1,5 tuntia / noin 2tuntia / noin 2,5 tuntia / noin 3 tuntia / yli 3 tuntia

Arvioin lapseni käyttävän pikaviestimiä vuorokaudessa aikaa en käytä / alle tunti / noin tunnin / noin 1,5 tuntia / noin 2tuntia / noin 2,5 tuntia / noin 3 tuntia / yli 3 tuntia

Mistä arvelet johtuvan, että lapsesi ei käytä pikaviestimiä? _____ (avoin)

Käyttö:

Seuraavat kysymykset liittyvät pikaviestimien käyttöön. Valitse seuraaviin sopivin vaihtoehto:

Asteikko: 1=täysin eri mieltä 2=osittain eri mieltä 3= ei samaa/ ei eri mieltä 4=osittain samaa mieltä 5=täysin samaa mieltä

Keskustelen lapseni kanssa hänen tietokoneen käytöstä	1 2 3 4 5
Pikaviestimet ovat mielestäni hyvä asia	1 2 3 4 5
Minulle tulee tietokoneen käytöstä riitaa lapseni kanssa	1 2 3 4 5
Pikaviestimet ovat lapselleni tärkeämpiä yhteydenpitovälineitä kuin kännykkä	1 2 3 4 5
Lapseni on tutustunut uusiin ihmisiin pikaviestimen välityksellä	1 2 3 4 5
Koen lapseni pikaviestinten käytön myönteisenä asiana	1 2 3 4 5
Jos lapseni ei käyttäisi pikaviestimiä, hän tuntisi itsensä ulkopuoliseksi kavereidensa keskuudessa	1 2 3 4 5

Asteikko: 1=päivittäin 2=muutamia kertoja viikossa 3=Kerran viikossa 4=harvemmin 5=ei koskaan

Lapseni käyttää tietokonetta yksin	1 2 3 4 5
Tarkkailen lapseni pikaviestimien käyttöä	1 2 3 4 5
Lapseni käyttää pikaviestimiä kotona, yhteisessä tilassa olevalla tietokoneella	1 2 3 4 5

Lapseni käyttää pikaviestimiä kotona omassa huoneessa olevalla tietokoneella	1 2 3 4 5
Lapseni käyttää pikaviestimiä koulussa	1 2 3 4 5
Lapseni käyttää pikaviestimiä kaverin luona	1 2 3 4 5
Lapseni käyttää pikaviestimiä muualla	1 2 3 4 5
Lapseni käyttää on mikrofonia ja kuulokkeita pikaviestieissään	1 2 3 4 5
Lapsellani on webkamera käytössä	1 2 3 4 5

Merkitys:

**Asteikko: 1=päivittäin 2=muutamia kertoja viikossa 3=Kerran viikossa
4=harvemmin 5=ei koskaan**

Lapseni on pikaviestimillä yhteydessä perheenjäseniin	1 2 3 4 5
Lapseni on pikaviestimillä yhteydessä muihin sukulaisiinsa	1 2 3 4 5
Lapseni on pikaviestimillä yhteydessä tyttö/poikaystäväänsä	1 2 3 4 5
Lapseni on pikaviestimillä yhteydessä kavereihinsa, joita hän tapaa päivittäin	1 2 3 4 5
Lapseni on pikaviestimillä yhteydessä kavereihinsa, joita ei tapaa päivittäin	1 2 3 4 5
Lapseni käyttää pikaviestiohjelmaa läksyjen teossa	1 2 3 4 5
Lapseni keskustelee pikaviestimissä harrastuksistaan	1 2 3 4 5
Lapseni keskustelee pikaviestimillä ylläpitääkseen kaverisuhteita	1 2 3 4 5
Lapseni puhuu mieluummin tärkeistä asioista pikaviestimien välityksellä kuin kasvokkain	1 2 3 4 5
Lapseni käyttää pikaviestintä asioiden järjestelyyn, kuten tapaamisten sopimiseen	1 2 3 4 5
Lapseni käyttää pikaviestiohjelmaa jutusteluun ja juoruamiseen	1 2 3 4 5
Lapseni keskustelee pikaviestiohjelmissa luottamuksellisia keskusteluja	1 2 3 4 5
Lapseni keskustelee pikaviestiohjelmissa seksuaalisuudesta ja seksistä	1 2 3 4 5
Lapseni käyttää pikaviestintä kiusaamiseen tai häiriköintiin	1 2 3 4 5